

Itä-Uudenmaan uutiset

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Keskustan aluevaltuustoryhmän julkaisu 1/2025

**Turvallisuus ja
varautuminen
ovat arkisia
tekoja**

**”Yhteistyö ja luottamus ovat
kokonaisturvallisuuden kulmakivet.”**

Elämme ajassa, jossa turvallisuutta ei voi pitää itsestäänselvytenä. Kun maailmalla tuulee, täytyy pitää oma paketti kunnossa. Lääkəriin pitää päästä ja ambulanssi pitää saada nopeasti, kun tarve on. Taloudesta täytyy pitää huolta, jotta voimme turvata toimivat palvelut myös tuleville sukupolville.

Kokonaisturvallisuus ei ole vain kovaa turvallisuutta. Se ei tarkoita vain puolustusvoimia tai rautaa. Se on sitä, että me kaikki teemme yhteistyötä. Se ei ole pelkkää varautumista pahimpaan, vaan jatkuvaa huolenpitoa, yhteistyötä ja yhteisvastuuta. Yhteistyö ja luottamus ovat kokonaisturvallisuuden kulmakivet. Itä-Uusimaa on turvallinen ja elinvoimainen alue. Turvallisuus täälläkin rakentuu arkisista toimita ja sanoista. Pienet valinnat, kuten palovaroittimen testaaminen tai sosiaalisessa mediassa liikkuvan

tiedon kriittinen arviointi vahvistavat koko yhteiskunnan kestävyttä.

Lapsille ja nuorille hätänumeroon soittamisen opettaminen, naapuriavun tarjoaminen tai varautuminen sähkökatkoksiiin eivät välttämättä tunnu suurilta teoilta, mutta juuri nämä toimet ovat osa kokonaisturvallisuutta. Ne luovat luottamusta ja yhteisöllisyyttä, jotka ovat kriisitilanteissa kullanarvoisia. Näillä pienillä toimilla rakennetaan myös tulevaisuuden turvallisuutta.

Kokonaisturvallisuus on kuin vahva verkko. Sen kestävyys riippuu jokaisesta langasta. Vain yhdessä voimme varmistaa, että yhteiskuntamme pysyy toimintakykyisenä kaikissa olosuhteissa. Turvallisuus on luottamusta, vastuuta ja valmiutta toimia yhdessä. Rakennetaan sitä yhdessä, joka päivä.

ANTTI KAIKKONEN
puheenjohtaja
Suomen Keskusta

**”Itä-Uusimaa on turvallinen ja
elinvoimainen alue.”**

Unohtuuko maaseutu digipalvelujen varjoon?

Itä-Uusimaa on suhteellisen pieni alue, mutta siihen kuuluu paljon maaseutua, jossa liikkuminen on mahdotonta ilman omaa autoa. Digitalisaatio ja henkilökohtaiset terveyspalvelut ovat tervetulleita uudistuksia: ne helpottavat arkea ja tuovat palvelut lähemmäs ihmisiä. Mutta ne eivät saa johtaa perinteisten fyysisten lähipalvelujen täydelliseen alasajoon. Myös kriisitilanteisiin varautuminen ja turvallisuus edellyttävät hyvinvointialueen läsnäoloa jokaisessa kunnassa.

Terveyspalvelut murroksessa

Perinteisesti lähipalvelu on tarkoittanut fyysistä paikkaa, kuten terveyskeskusta. Nyt digitalisaatio, tekoäly ja yksilölliset mittalaitteet muuttavat käsitystä palvelusta: se ei odota jossain tietyssä paikassa, vaan se tulee ihmisten luo – kotiin ja mobiililaitteisiin.

Etävastaanotot, mobiilisovellukset ja älylaitteet, jotka välittävät tietoa suoraan hoitohenkilökunnalle, parantavat hoidon saavutettavuutta ja mahdollistavat ennakoidun hoidon. Tekoäly vahvistaa tätä kehitystä entisestään.

Asiakkaan kannalta olennaista on, että hän voi itse valita, mitä palvelua käyttää. Siksi lähipalvelun mahdollisuus tulee säilyttää myös niissä kunnissa, jotka menettävät terveyskeskuksensa. Tätä tukee myös se, että kotisairaanhoidon ja kotikäynnit ovat osa lähipalvelua myös jatkossa.

Lähipalvelu 2.0

Itä-Uudenmaan pieniin kuntiin – Myrskylään, Pukilaan ja Lapinjärvelle - tuodaan tällä hetkellä osa palveluista kiertävinä. Nyt kiertäviä palveluja ollaan lakkauttamassa. Se on lyhytnäköistä, koska tarkkaa suunnitelmaa korvaavista palveluista ei vielä ole.

”Digitaliseringen och personliga hälsotjänster i hemmet är ett utmärkt steg framåt, men välfärdsområdets närvaro i alla kommuner måste bevaras. Detta är viktigt inte bara för regionens livskraft utan också för beredskapen vid krissituationer.”

Hyvinvointialueen läsnäolo tulee säilyttää kaikissa alueen kunnissa tavalla tai toisella. Voidaan puhua vaikkapa terveyspisteestä. Jos alue ei näy arjessa, kuntalaisten kokemus turvallisuudesta ja luottamus oman alueensa terveydenhuoltoon heikkenee. Sitä paitsi, jos hoitoon hakeutuminen vaikeutuu, niin kustannuksia tulee lisää jonnekin muualle.

Hyvinvointialueen tulisi tehdä palvelulupaus niille kunnille, jotka ovat menettäneet tai menettämässä terveysasemansa. Palvelulupauksessa palveluiden kokonaisuus ja terveyspisteiden toiminta pitää määritellä yhteistyössä kuntien kanssa

TERHI TIKKALA

aluevaltuutettu
varautuminen ja turvallisuus-lautakunnan jäsen

Uudenmaan Keskustan sivut

Keskusta Uudellamaalla

- keskusta.fi/uusimaa
- facebook.com/uudenmaankeskusta
- uusimaa@keskusta.fi
- p. 044 200 6888
- linkedin.com/company/uudenmaan-keskusta

Itä-Uudenmaan uutiset

Julkaisija:

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen
Keskustan aluevaltuustoryhmä

Toimitussihteeri: Nina From **Taitto:** Arctosmedia/Tina Paronen

Kuvat: kirjoittajien kotialbumit ja Pixabay

Nina From

Keskustan Uudenmaan piirin aluekoordinaattori
nina.from@keskusta.fi
puh. 050 5675 580

Hyvinvointialue arviointimenettelyssä – syyt ja seuraavat askeleet

Kesäkuussa aluevaltuustomme sai yllättävän tiedon: Itä-Uudenmaan hyvinvointialue joutuu valtiovarainministeriön arviointimenettelyyn. Alun perin kriteerien piti täyttyä vasta myöhemmin, mutta kahden ensimmäisen vuoden aikana kertynyt alijäämä – yhteensä 83 miljoonaa euroa – nopeutti tilannetta. Lisäksi vuodelle 2025 budjetoitu ylijäämä oli kesään mennessä kääntynyt alijäämäksi. Nyt loppuvuodesta alijäämä on asukasta kohden laskettuna lähes 1000 euroa, mikä on kolmanneksi eniten Suomessa. Kärkisijoilla ovat Keski-Suomi ja Lappi, jotka ovat myös arviointimenettelyssä.

Mitä arviointimenettely tarkoittaa?

Menettely kestää kesään 2026 asti. Valtiovarainministeriön nimeämä ryhmä arvioi hyvinvointialueen toimenpiteitä ja mahdollisuuksia kattaa alijäämät. Ryhmä antaa suosituksia ja lopuksi arvioi, pystyykö alue viemään läpi päätöksiä ja tasapainottamaan taloutensa kohtuullisessa ajassa.

Jos vaikuttaa siltä, että alijäämät ei tule katettua, ryhmä voi ehdottaa alueen liittämistä toiseen hyvinvointialueeseen. Vaikka päätösvalta säästöistä ja palvelutasosta on yhä edelleen nimellisesti aluevaltuustolla ja -hallituksella, arviointimenettely sitoo merkittävästi vaaleilla valittujen päättäjien käsiä.

Miksi alijäämät syntyivät?

Hyvinvointialueet kautta maan ovat ajautuneet alijäämiin useista syistä:

- Palvelutarpeen kasvu väestön ikääntymisen myötä – valtion rahoitus huomioi tämän vain osittain.
- Palkkaratkaisut nostivat hoitajien ja julkisen alan palkkoja noin 6 % vuodessa.
- Korkea yleinen inflaatiotaso Venäjän toimien ja sodan seurauksena 2022–23.

Vastuutonta touhua - potilaan oikeudet vaakalaudalla

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on ohjannut palveluseteleiden turvin potilaita lääkärin vastaanotolle yksityiselle sektorille. Paperilla tämä kuulostaa hyvältä ratkaisulta, mutta todellisuus voi olla toinen.

Miksi virkavastuu on tärkeä? Terveysasemalla virassa toimiva lääkäri työskentelee virkavastuulla. Jos hoidossa tapahtuu potilasvahinko tai laiminlyönti, toimintaa voidaan tutkia virkavelvollisuuden rikkomisena.

Kun taas käytät palveluseteliä asioidessasi yksityisen lääkärin vastaanotolla – tai sinua hoitaa terveysasemalla yksityisiä palveluita myyvän yrityksen lääkäri – virkavastuuta ei ole. Ei virkaa, ei virkavastuuta!

Pahimmassa tapauksessa, jos potilas menehtyy laiminlyönnin seurauksena, lääkäriä ei voida syyttää virkavelvollisuuden rikkomisesta. Ainoaksi syytenimikkeeksi jää kuolemantuottamus, jonka syytekynnys on erittäin korkea. Syy-yhteyden täytyy olla lähes 100 % varma – ja käytännössä syyte jää lähes aina nostamatta. Potilas/vainaja ei saa tällöin lainkaan hänelle kuuluvaa oikeutta. Tätä on jo tapahtunut Itä-Uudellamaalla.

Valtion rahoitus on noussut noin 3 % vuodessa, mutta todelliset kustannukset nousivat kaksinkertaisesti.

Itä-Uudenmaan erityiset haasteet

Meillä tilannetta pahensi akuutti työvoimapula. Hoitajatyöhön on jouduttu käyttämään Suomen hyvinvointialueista eniten vuokratyövoimaa. Vuokratyön kustannukset ovat vähintään 30–50 % korkeammat kuin oman henkilöstön.

Onneksi tilanne on nyt rauhoittumassa: avoimiin työpaikkoihin on hyvin hakijoita ja omaa työvoimaa saadaan paremmin.

Mitä seuraavaksi?

Vaikka hyvinvointialueet ovat saaneet osakseen kritiikkiä ja pettymyksiä – alijäämien kertymistä ja lähipalveluiden karsimista – on hyvä muistaa, että juurisyyt ovat pitkälti olleet sellaisia, joita ei olisi voitu välttää vanhassakaan mallissa. Aluevaltuusto tekee kaikkensa, jotta se löytää balanssin asukkaiden lainmukaisen oikeuden saada palvelua ja talouden tasapainottamisen kanssa. Tiedotamme edistymisistä tilaisuuksissamme ja julkaisuissamme.

Lopuksi on vielä tärkeää tehdä työtä luottamuksen parantamiseksi. Talouspaine ja mahdollinen epäselvyys julkisen terveydenhuollon palvelulupauksesta rapauttaa tavallisen veronmaksajan uskoa systeemiin.

KRISTIAN FORSMAN

aluevaltuutettu
aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja
tarkastuslautakunnan jäsen

”I utvärderingsförfarandet ger utvärderingsgruppen rekommendationer och i slutet evaluerar områdets förmåga att fatta beslut och balansera sin ekonomi.”

MARKUS PIETIKÄINEN

aluevaltuutettu
palveluiden järjestämisen lautakunnan jäsen

”Ingen officiell position, inget officiellt ansvar”

Terveysasemien tulee olla auki myös iltaisin

Taloudellisesti haastavina aikoina on tehtävä töitä sen eteen, että sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut luovat terveyttä ja turvallisuutta koko Itä-Uudenmaan alueella. Tulee tehdä rohkeasti myös uudistuksia, jotka parantavat toimintatapoja ja oikea-aikaisten palveluiden saatavuutta, jotta kukaan ei syrjäydy palveluiden ulkopuolelle. Perusterveydenhuollon saatavuutta tulee parantaa, jotta erikoissairaanhoidon kustannukset laskevat.

Tein viime vuonna valtuustoaloitteen siitä, että Porvoon Näsin terveysaseman aukioloaikoja tulee laajentaa. Aloitteen allekirjoitti kanssani 25 valtuutettua. Kiitos kaikille! Itä-Uudenmaan terveysasemat ovat avoinna vain klo 16 asti. Esimerkiksi Helsingissä osa terveysasemista on avoinna muutama päivä viikossa klo 18 tai 20 saakka.

Terveysasemien nykyiset aukioloajat eivät vastaa kaikkien asukasryhmien, kuten lapsiperheiden, tarpeisiin työ- ja päiväkotipäivän jälkeen. Kun apua saa huonosti terveysasemalta, asukkaat hakeutuvat HUS:n Porvoon sairaalan päivystykseen. On näyttöä siitä, että ikäihmiset Porvoossa hakeutuvat

sairaalan päivystykseen myös asioissa, joihin apu olisi saatavissa perusterveydenhuollosta. Niin ikään työikäisiä ja lapsia asioi sairaalan päivystyksessä, koska he eivät saa sopivaa aikaa terveysasemalta. Joka päivä Porvoon sairaalan päivystyksessä hoidetaan lukuisia potilaita, joille hoito olisi löytynyt myös terveysasemalta.

Aukioloaikojen laajentamisen lisäksi tulee tulevaisuudessa päästä nopeasti siihen, että alueen asukkaat eri paikkakunnilta voivat varata ajan mihin tahansa alueen toimipisteeseen niin halutessaan. Perusterveydenhuollon saatavuuden parantaminen on kannattavaa niin inhimillisesti kuin taloudellisesti.

OUTI LANKIA
aluevaltuutettu
aluehallituksen jäsen

”Hälsostationerna bör hålla öppet även på kvällstid.”

Rohkeasti uudistuen, perinteistä luopumatta

Muutos on osa elämää

Uskomatonta, mutta nauloilla kavioon kiinnitettävä hevosenkenkä keksittiin jo noin 400 jKr. Rautainen kenkä kiinnitettiin rautanauloilla kavion kannatinreunaan – ja tälle innovaatiolle ei ole vieläkään löytynyt todellista korvaajaa. 1600 vuotta vanha keksintö on edelleen käytössä. Uusi teknologia ei ole pystynyt päihittämään tätä vanhaa osaamista. Ei pyörääkään voi keksiä uudelleen ja yhteiskunnan pyörän pysäyttämisestä on kaiketi turha haaveilla. Yhteiskunta kehittyä, niin sen kuuluu olla. Jotkin asiat säilyvät pidempään, mutta muutos on osa elämää.

Hyvinvointiyhteiskunnan kehitys – ja uusi haaste

Sata vuotta sitten oli lähes yhdentekevää, hakeutuiko lääkärin, papin vai puoskarin puheille. Vähitellen yhteiskunta alkoi pitää huolta omistaan:

- 1940-luvulla perustettiin lastenneuvolat
- 1960-luvulla hyväksyttiin sairausvakuutuslaki
- 1970-luvulla säädettiin kansanterveyslaki

Hyvinvointiyhteiskuntaa alettiin rakentaa 1950-luvulla – vain 70 vuotta sitten. Suomi on kulkenut monessa asiassa etujoukoissa. Mutta nyt on uuden ajan alku: automaatio, robotiikka ja tekoäly mullistavat tulevaisuuden.

Valitettavasti Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on tällä kehityksen saralla viimeisten joukossa. Hyvinvointialueemme talous sakkaa – muutos on mahdollinen. Miksi olemme edelleen automaation ja tekoälyn perässä kulkijoita? Hyvinvointialueemme on pikimmiten otettava oppia niiltä, jotka jo hyödyntävät uusia teknologioita.

Edelläkävijäksi – vai jäämmekö jälkeen?

Uutta vuosikymmentä on lähestyttävä edelläkävijänä, rohkeana uudistajana. Ratkaisu voi löytyä uusimmasta teknologiasta. Kestäviä ratkaisuja löydettiin jo tuhat vuotta sitten ja nyt hyvinvointialueemme tarvitsee kestävän, turvallisen ratkaisun, joka vie meitä kehityksen etujoukoissa. Meillä on perinteitä, jotka kestävät aikaa, mutta kehityksen käärynpyörässä on meidän pysyttävä rattailla.

SANNA ANDERSSON
aluevaltuutettu

”Hälsovården har redan tagit i bruk lösningar, vars funktionalitet är bevisad och med vilka man har uppnått sexsiffriga inbesparingar. Nya teknologier behandlar inte patienter, men de kan effektivisera processer och system - vilket frigör vårdpersonalen att göra det arbete de vill göra.”

Keskustan Itä-Uudenmaan aluevaltuustoryhmä

- Aluevaltuutetut**
- Outi Lankia, Porvoo**
aluehallituksen jäsen
 - Kristian Forsman, Myrskylä**
aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja
tarkastuslautakunnan jäsen
 - Terhi Tikkala, Pukkila**
varautuminen ja turvallisuus - lautakunnan jäsen
 - Markus Pietikäinen, Sipoo**
palveluiden järjestämisen lautakunnan jäsen
 - Sanna Andersson, Porvoo**
- Vara-aluevaltuutetut**
- Nina Pauloaho, Porvoo**
 - Anne Penninkangas, Lapinjärvi**
 - Heikki Junes, Porvoo**
aluevaalikunnan jäsen
 - Johanna Knoop, Porvoo**
 - Seija Öhman, Askola**
- Muut luottamustehtävät**
- Daniel Thomasson, Loviisa**
kansalliskielilautakunnan jäsen

Aluevaltuutettujen ja vara-aluevaltuutettujen yhteystiedot

- Hätänumero 112 / Päivystysapu 116117**
- Sosiaali- ja terveysasemat
ajanvaraus arkisin 8–16.00
Askola 019 560 0200
Lapinjärvi 019 560 0300
Loviisa 019 5600 300
Myrskylä 019 560 0200
Nikkilä 019 5600 600
Porvoo 019 5600 400
Pukkila 019 560 0200
Söderkulla 019 560 0600
HUSLAB ajanvaraus ja neuvonta: 09 4718 6800
Hammashoidon palvelut 019 5600 130
Sosiaali- ja kriisipäivystys 019 5600 150
Nuorten mielenterveyspalvelut 040 183 8916
Turvakoti 0400 664 932
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos 020 1111 400
Kaikki yhteystiedot osoitteessa: www.itauusimaa.fi